

Haber-Yorum

Sırbistan ile Stratejik Ortaklık: Yollar Nereye Çıkıyor?

Haber:

7 ve 8 Eylül 2026 tarihlerinde Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, Sırbistan'a ilk resmi ziyaretini gerçekleştirdi. Ziyaretin sonunda, Özbekistan ile Sırbistan arasında stratejik bir ortaklık kurulmasına ilişkin ortak bir bildiri imzalandı. Ayrıca iki ülke arasında 20 adet ikili belge imzalandı.

Bu anlaşmalar arasında şunlar yer almaktadır: "Orta Koridor"a destek, demiryolu altyapısının geliştirilmesi, karayolu ile uluslararası taşımacılık, gümrük işbirliği ve serbest ticaret müzakerelerinin başlatılması; ayrıca eczacılık, biyoteknoloji, dijitalleşme, yapay zeka, işgücü göçü ve diğer sektörler.

Yorum:

Aslında bu süreç, Ekim 2025'te Aleksandar Vučić'in Taşkent ziyareti sırasında başlamıştı. O dönemde taraflar, Hazar Denizi Koridoru da dahil olmak üzere Orta Asya ile Balkanlar arasında yeni ulaşım yollarının geliştirilmesi konusunu ele aldılar. 2026 yılının Mayıs ayında Sırbistan, Taşkent ve Belgrad'ı açıkça Orta Asya ile Avrupa ve üçüncü pazarlar arasında bir köprü olarak nitelendirmişti. Bu da meselenin sadece Sırbistan pazarına girmekle sınırlı olmadığı, aynı zamanda Orta Asya ülkelerinin ürünlerinin, hammaddelerinin ve sermayelerinin Avrupa pazarına ulaşacağı güzergâhlarla da ilgili olduğu anlamına gelmektedir.

Bu süreç, Avrupa Birliği'nin ulaşım stratejisiyle de uyumludur. Zira 2026 yılının Haziran ayında, Avrupa Komisyonu, Avrupa'yı Orta Asya, Kafkasya ve Karadeniz üzerinden birbirine bağlamayı amaçlayan "Connectivity Agenda Platform" platformunu başlatmıştı. Platform, Hazar Denizi Koridoru'nu geliştirmeyi, sınırların altyapısını iyileştirmeyi ve stratejik yatırımları çekmeyi amaçlamaktadır. Çin'e gelince; bu tür koridorlar, ülkenin ürünlerini, yatırımlarını ve sanayi zincirlerini Batı'ya doğru genişletme fırsatlarını artırmaktadır. Rusya'nın bakış açısına gelince; kendi topraklarından geçen koridorların güçlendirilmesi, Rusya'nın Orta Asya'daki ekonomik nüfuz ve ulaşım araçlarının azalmasına yol açabilir. Aynı zamanda Özbekistan hâlâ makine ve ulaşım ekipmanı ithalatına büyük ölçüde bağımlıdır; zira 2025 yılında ithalat 47,4 milyar dolara ulaşmış ve bunun %33,8'ini makineler ve ulaşım araçları oluşturmuştur. Bu da ulaşım yollarının çeşitlendirilmesinin tek başına sanayi bağımsızlığı garanti etmediği anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak Özbekistan ile Sırbistan arasındaki stratejik ortaklığın temel özü, sıradan ikili ticarete değil, lojistik, taşımacılık, gümrük, ticaret ve sanayi zincirlerini birbirine bağlama girişiminde yatmaktadır. Bu zincirin stratejik bir önemi vardır; zira Orta Asya'nın kaynakları ve ürünlerinin bağlanacağı pazarlar,

güzergâhlar ve dış ticaret sistemlerini belirlemektedir. Bu nedenle büyük güçlerin bu yakınlaşmada çıkarları olduğu açıkça ortadadır. Özbekistan, dış kanallarını artırarak yalnızca sınırlı bir manevra alanı elde etmektedir; ancak yabancı sanayi teknolojisine, makinelere, sermayeye, pazarlara ve stratejik altyapıya bağımlılık devam ettiği sürece, bu manevra gerçek bir siyasi bağımsızlık olarak değerlendirilemez; zira bağımlılığın birkaç büyük güç arasında paylaşılması, bağımlılıktan kurtulmak anlamına gelmez.

Eğer meseleyi İslam'ın bakış açısıyla değerlendiresek çözüm, Müslüman ülkelerin sömürgeci devletler arasında daha iyi bir denge kurmaya çalışmasında yatmamaktadır; zira bu, sorunun aslını değiştirmeyecektir. Buna göre doğru ve gerçek çözüm, Müslümanları tek bir devlet altında birleştiren ve çıkarlarını gerçek anlamda koruyan Hilafetin kurulmasıdır. Zira Hilafet, Müslüman ülkelerin dağınık yatırım kaynaklarını, pazarlarını, insan kaynaklarını ve coğrafi imkânlarını tek bir siyasi irade altında birleştirecek ve bunları uluslararası politikada etkili bir süper güce dönüştürecek.

Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعاً وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَاناً وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ** **“Hep birlikte Allah'ın ipine (İslam'a) sımsıkı yapışın; parçalanmayın. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın: Hani siz birbirinize düşman kişiler idiniz de O, gönüllerinizi birleştirmişti ve O'nun nimeti sayesinde kardeş kimseler olmuştunuz. Yine siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi O kurtarmıştı. İşte Allah size ayetlerini böyle açıklar ki doğru yolu bulasınız.”** [Al-i İmran 103]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
İslam Ebu Halil - Özbekistan